

D 21/97

Skattemyndigheten i X län har i underrättelse till Revisorsnämnden (RN) redogjort för vissa allvarliga brister som iakttagits i samband med skatterevision av ett aktiebolag (byggbolaget). Skattemyndighetens iakttagelser avser räkenskapsåren 1991/92 respektive 1992/93 och har bl.a. gett vid handen att byggbolaget inte fullgjort sina skyldigheter i fråga om skatter och avgifter. Vald revisor i bolaget dessa år har varit godkände revisorn A-son.

A-son som förelagts att yttra sig har anfört i huvudsak följande om sina revisionsinsatser i byggbolaget. För redovisning och upprättande av årsredovisningshandlingar anlidade bolaget en redovisningskonsult. Denne dokumenterade sitt arbete och överlämnade sina arbetsanteckningar till A-son. Eftersom det inte framgick av konsultens dokumentation att byggbolaget hade en förfallen och obetald mervärdesskatteskuld lämnade A-son en ren revisionsberättelse för räkenskapsåret 1991/92. I sitt yttrande till RN lämnar A-son följande förklaring: ”Jag har således av någon outgrundlig anledning blivit vilseledd av ... genom intyget att allt betr skatter och avgifter hade skötts korrekt under verksamhetsåret 910901–920831.” Den redovisningsbyrå som byggbolaget anlidade, i vilken konsulten var verksam, har sedan slutet av 1980-talet ”anlitat mig som revisor i de bolag byrån upprättar redovisning och årsredovisningshandlingar för”.

A-son har vidare uppgett att han gick i delpension 1990 och att han då påbörjade en nedtrappning av sin revisionsverksamhet. Sedan dess bedriver han sin verksamhet utan några anställda. Han tillhandahåller enbart revisionstjänster och är vald revisor i drygt 90 aktiebolag. A-son samarbetar med ett antal redovisningsbyråer och i samtliga fall upprättar respektive redovisningsbyrå bokslut och årsredovisningshandlingar samt utför verifikations- och siffergranskning. Respektive redovisningskonsult överlämnar sin gransknings- och revisionsdokumentation. ”Någon ytterligare granskning över deras arbete enligt deras skriftliga intyg anser jag mig inte behöva göra. Det blir ju i så fall att utföra ett dubbelarbete och fördräde kostnader för bolagen.”

RN har granskat A-sons revisionsdokumentation avseende byggbolaget för de aktuella räkenskapsåren 1991/92 samt 1992/93 och hans dokumentation för senare räkenskapsår avseende ytterligare tre klientföretag. RN har också vid besök hos A-son inhämtat kompletterande uppgifter.

Den granskningsdokumentation RN tagit del av består huvudsakligen av dokumentation som upprättats av den redovisningskonsult respektive bolag anlitat. A-sons egna anteckningar inskränker sig till en halv maskinskriven A4-sida, med uppgift om vem som skött klientbolagets redovisning och upprättat dess bokslut. Beträffande sitt eget arbete har A-son gjort i huvudsak samma standardiserade anteckning ”Jag har granskat och avstämt samtliga in- och utgående balanskonton, gjorda periodiseringar, avskrivningar och övriga bokslutsdispositioner. Jag har också granskat de upprättade årsredovisningshandlingarna. I det till mig överlämnade materialet har jag ej funnit anledning till anmärkningar värda att notera, varför jag kan avlämna en ren revisionsberättelse.”

Vid RN:s besök hos A-son framkom att det aktiebolag i vilket han bedriver sin verksamhet och den redovisningsbyrå med vilken A-son mest samarbetar delar lokal, telefon, arkiv m.m. Verksamheterna är inte avskiljda från varandra. I samtliga de cirka 55 aktiebolag i vilka denna redovisningsbyrå har uppdrag är A-son vald revisor. I redovisningsbyrån är en dotter till A-son anställd. Tillsammans med redovisningsbyråns ägare sköter hon bokföring och upprättar bokslut för byråns klienter. Redovisningsbyrån biträder även en del av sina klientbolag med grundbokföringen. Vidare framkom att A-son är vald revisor i redovisningsbyrån i fråga.

RN gör följande bedömning.

Av skattemyndighetens utredning, mot vilken A-son inte riktat någon invändning, framgår att byggbolagets redovisning varit behäftad med allvarliga brister. Att A-son inte upptäckt dem vid sin revision förklarar han med att han blivit vilseledd av den konsult som skötte bolagets redovisning genom att denne i sitt granskningsintyg inte framfört några anmärkningar. De brister skattemyndigheten påtalat borde ha upptäckts av A-son om han själv utfört någon granskning.

Beträffande sitt revisionsarbete har A-son uppgett att han underlåter att vidta egna kontrollåtgärder för att på så sätt undvika dubbelarbete och för att hålla nere revisionskostnaderna. Att A-son gör någon som helst granskning av bolagets förvaltning har inte framkommit. Tvärtom tyder A-sons kommentar, att det är redovisningsbyrån som anlitar honom som revisor åt sina redovisningsklienter, på att han inte har någon direkt kontakt med sina klienter. Varken A-sons dokumentation eller vad han skriftligen och muntligen anfört om sitt revisionsarbete ger stöd för annat än att de granskningsåtgärder A-son utför på ett väsentligt sätt avviker från vad som krävs enligt god revisionssed.

I ärendet har framkommit att den redovisningsbyrå med vilken A-son har kontorsgemenskap utför bokföringen, i vissa fall även grundbokföringen, åt mer än hälften av hans revisionsklienter. A-sons dotter som är verksam i redovisningsbyrån biträder med bokföringen åt en del av dessa. Det kan sålunda konstateras att A-son i sin verksamhet bryter mot bl.a. aktiebolagslagens jävsbestämmelser. Det har vidare framkommit att A-son är vald revisor i redovisningsbyrån i fråga. Med hänsyn till det nära samarbete A-son har med redovisningsbyrån i olika avseenden kan han inte anses inta en i förhållande till denna oberoende ställning. Det finns således flera skäl att ifrågasätta A-sons oberoende som revisor.

RN finner sammanfattningsvis A-sons revisionsverksamhet vara behäftad med allvarliga brister. Han förlitar sig okritiskt på det arbete som samarbetande redovisningsbyråer utför. Om A-son överhuvudtaget själv utför någon granskning är denna ytterst rudimentär och avviker på ett väsentligt sätt från god revisionssed. Härutöver har framkommit att A-son åsidosätter grundläggande jävsbestämmelser. Sammantaget finner RN vad som framkommit om A-sons verksamhet vara synnerligen försvårande. RN upphäver därför, med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer, A-sons godkännande som revisor. Med stöd av 25 § första stycket samma lag förordnar RN att beslutet skall gälla omedelbart.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Stig von Bahr, Siv Björs, Anne-Charlotte Eggwertz, Jan-Erik Moreau, Eva-Britt Nordhall, Per Thorell, Lars Wenne och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, avdelningsdirektören Carina Bergman Marcus samt byrådirektören Gunilla Claesson, föredragande.